

Od Redakcji

From the Editor

Zapraszamy Państwa do lektury kolejnego numeru *Sztuki Leczenia*. Jego zawartość jest, jak zwykle, tematycznie znacznie zróżnicowana. W części empirycznej prezentujemy pracę autorstwa Igora Szymańskiego, Piotra Płócienniczaka i Julianny Stasickiej pt. *Strach przed chorobą i strach przed szczepionką – co kieruje Polakami w decyzjach o szczepieniu przeciwko grypie i COVID-19*. Celem tego artykułu jest identyfikacja najbardziej popularnych źródeł informacji o szczepieniach oraz porównanie stosunku respondentów do grypy i do COVID-19. Narzędziem badawczym był kwestionariusz wypełniany on-line. Autorzy wskazują na występowanie pozytywnego związku pomiędzy stosunkiem do szczepień przeciwko grypie i szczepień przeciwko COVID-19.

Część teoretyczną i przeglądową numeru otwiera praca Krzysztofa Mudynia pt. *Miejsce intuicji w zdigitalizowanym świecie*. Autor ten podejmuje w niej nader interesujący wątek, zestawiając dwa – wydawałoby się – całkowicie sprzeczne pojęcia, takie jak intuicja i sztuczna inteligencja, proponując własne, oryginalne rozwiązanie tego problemu. Sugeruje on, że technologia cyfrowa oraz kierunek jej rozwoju zdają się zastępować funkcję ludzkiej intuicji, jednocześnie ograniczając jej rozwój. Praca zawiera wiele dyskusyjnych wątków, stąd zachęcamy do jej uważnej lektury i nadsyłania własnych refleksji i spostrzeżeń dotyczących konsekwencji rozwoju sztucznej inteligencji we współczesnym świecie. Jesteśmy przekonani, że jest to temat

bardzo aktualny, a zarazem niezwykle istotny dla rozwoju naszej cywilizacji, więc z przyjemnością zamieścimy głosy naszych czytelników w tej sprawie w kolejnym numerze *Sztuki Leczenia*, w części zatytułowanej Listy do redakcji.

Kolejne dwa artykuły dotyczą tematyki prawnej, która nabiera coraz większego znaczenia w opiece nad zdrowiem. Pierwszy z nich to praca autorstwa Michała Sułkowskiego, zatytułowana *Transplantacja komórek, tkanek i narządów pobranych od zmarłego dawcy w świetle obowiązujących przepisów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej*. Jej celem jest prezentacja najważniejszych ustaleń i regulacji prawnych dotyczących transplantacji, mających miejsce w związku ze śmiercią dawcy, w świetle polskich przepisów prawnych. Drugi to praca Kingi Dudzińskiej i Pawła Lipowskiego pt. *Wynagrodzenia pielęgniarek w świetle przepisów prawa w latach 2015–2022 – obserwacje praktyczne*. Jego celem jest analiza zachodzących w tym czasie zmian przepisów, dotyczących wynagrodzeń pielęgniarek oraz wskazanie na problem, jakim jest interpretacja tych przepisów. Problem ten zaprezentowano w dwóch perspektywach – prawa oraz zarządzania w ochronie zdrowia.

Kolejny artykuł to praca Patrycji Zurzyckiej, Katarzyny Wojtas i Zofii Musiał pt. *Wybrane aspekty opieki nad osobami transpłciowymi i zróżnicowanymi pod względem płci*. Autorki zwracają uwagę, że zmieniające się okoliczności społeczne i prawne powodują, że coraz więcej osób decyduje się na ujawnienie swojej transpłciowości

i różnicowanie pod względem płci, co z kolei sprawia, iż opieka nad tą grupą pacjentów jest sporym wyzwaniem dla placówek medycznych. W swej pracy przedstawiają ogólne zasady opieki nad osobami transpłciowymi i zróżnicowanymi pod względem płci. Podkreślają, że z uwagi na rozpowszechnienie zgłaszania tożsamości transpłciowej i wynikające stąd potrzeby zdrowotne, niezbędne staje się kształcenie kadry medycznej w tym obszarze.

Omawianą część numeru zamyka artykuł Barbary Macury i Mariana Szczepanika pt. *Wielokierunkowy wpływ wysiłku fizycznego na układ immunologiczny u sportowców wyczynowych*. Celem artykułu jest przedstawienie wpływu ekstremalnego wysiłku na różne aspekty funkcjonowania układu odpornościowego. Autorzy wskazują, że immunologia wysiłku fizycznego, zwłaszcza powiązana z ekstremalnym wysiłkiem,

stanowi rozwijający się obszar badań, gdyż poznanie zachodzących tu wzajemnych interakcji, obok innych korzyści, może ułatwić właściwe planowanie treningów w różnych dyscyplinach sportowych.

Kolejna część numeru to recenzje; mieści się w niej recenzja autorstwa Igora Szymańskiego książki profesora Andrzeja Szczeklika, wybitnego polskiego internisty i naukowca, pisarza, eseisty i filozofa medycyny, zatytułowanej *Nieśmiertelność. Prometejski sen medycyny*.

Numer jak zwykle kończą wskazówki dla autorów. Zachęcając do lektury artykułów zamieszczonych w obecnym numerze, zapraszamy naszych Czytelników również do nadsyłania własnych prac przygotowanych zgodnie z tymi uwagami.

Joanna Bonior, Marek Motyka

As always we invite you to take a look and read through the new volume of *The Art of Healing* as its content is thematically quite diverse as usual. The empirical part of the volume opens with a study authored by Igor Szymański, Piotr Płócienniczak and Julianna Stasicka, titled *Fearing the disease and fearing the vaccine – what drives choices concerning influenza and COVID-19 immunization in Poland*. The aim of this article was to identify the most popular information sources in regards to vaccinations as well as to compare the respondents' attitudes to influenza and COVID-19.

The first article in the theoretical and review section is the text written by Krzysztof Mudyń, entitled *The place of intuition in a digitalized world*. In it, the author discusses highly interesting topic, contrasting two – apparently – contradictory social ideas such as the intuition and the artificial intelligence, while presenting his own independent solution for this problem. He also suggests that the digital technology as well as the direction of its development seem to functionally replace the human intuition, while simultaneously limiting its development. The article contains a lot of controversial point, therefore

we encourage you to read the text carefully and to send in your own reflections and observations concerning the development of the artificial intelligence in the modern world. We are of belief that this topic is highly up-to-date and as such crucial for the development of our civilisation, thus we will gladly publish the opinions of our readers in the next volume of *The Art of Healing*, which will be titled Letters to Editors.

The next two articles are concerned with legal topics as they are gaining in importance in the context of healthcare institutions. The first of them is titled *Transplantation of cells, tissues and organs taken from a deceased donor in the light of applicable legal provisions in the Republic of Poland* by Michał Sułkowski. Its aim is to present the most important legal provisions and regulations from the Polish legal perspective concerning the practice of transplantations that take place in connection with the donor's death. The second article written by Kinga Dudzińska i Paweł Lipowski is entitled *Nurses' salary in the light of legal provisions in the years 2015–2022 – practical observations*. The goal of this article is to analyse the regulation changes in the delineated period that were affecting the nurses' salaries and

to point out the problem with said regulations' interpretation. This issue was presented from two different perspectives: the legal and the managerial ones.

The following article by Patrcja Zurzycka, Katarzyna Wojtas and Zofia Musiał is titled *Selected aspects of care for transgender and gender diverse individuals*. The authors highlight the fact that the changing social and legal circumstances result in increasingly more people deciding to disclose their transgender and diverse gender identity, of whom taking care poses a great challenge for the healthcare institutions. The authors stress the necessity of educating the healthcare workers in this area as disclosing the transgender identity becomes more prevalent and as such results in specialised healthcare needs.

This part of the volume is crowned with the article by Barbara Macura and Marian Szczpanik, entitled *Multidirectional impact of physical activity on the immune system in athletes*. The aim of the article is to showcase the impact of the extreme physical activity on the different aspects of

immune system functionality. The authors point out that the immunological aspect of physical activity – especially paired with intense physical training – constitutes a still developing research field as recognising the existing interrelations, aside from other advantages, can facilitate the correct training planing in different sport disciplines.

The following part of the volume consists of reviews. Among them, the review written by Igor Szymański, which is dedicated to the book *Immortality. The Promethean Dream of Medicine* by professor Andrzej Szczeklik, a well-known Polish general practitioner and scientist as well as writer, essayist and philosopher of medicine.

The volume closes with the Guidelines for the Authors. While encouraging our readers to familiarise themselves with this volume's articles, we also invite them to send in their own articles prepared in accordance with the aforementioned guidelines.

Joanna Bonior, Marek Motyka